

Megoldódni látszik a szegedi és környéki egészségügyi hulladék ügye. A Morvai-féle kazán kudarca és a kettes kórházbeli égető többéves kényszerüzeme után biztosra vehető, hamarosan megkezdődik a SZOTE területén az új, svájci égetőberendezés. Bár a városi képviselőtestület szinte egyhangúlag megszavazta a javaslatot, vannak, akik állítják: hiba a város közepére telepíteni a veszélyes hulladék-égetőt.

A szegedi kórházi hulladék ügye nem sikertörténet. Hosszú ideje nyilvánvaló, hogy a térség egyetlen kórházi égetője, a kettes kórház kazánja a legalapvetőbb környezetvédelmi előírásoknak sem felel meg. Leállításra akkor is késő lett volna, ha évekként elelőtt megtörténik. Az égető – kényszerűségből – mégis a mai napig üzemel. Kiváltására a térség legnagyobb egészségügyi intézménye, a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem szerződést kötött a „kazánkirály” néven elhíresült Morvai Ferencel. Az ügy azonban fiasónak bizonyult. A kudarca után többféle elképzelés is született arra vonatkozóan, hol lehetne a térségben veszélyeshulladék-égető művet létesíteni. Többen úgy vélik, nem szerencsés megoldás a belterületi telepítés. Négy lehetséges helyszín körül folyt a szakmai vita, melyek mindegyikén megtekinthető a szükséges infrastruktúra, és egyébként sem használhatók más célra. A SZOTE-n kívül az algódi szennyvíztisztító, a sándorfalvi úti központi hulladéklerakó, valamint a Gyálarétre tervezett szennyvíztisztító mellett terület szerepelt az elképzelésekben. Közben az orvosgyógyászati és a svájci kormány között megállapodás jött létre, mely szerint a SZOTE közel hárommillió frankot kap egy svájci hulladékégető rendszer telepítésére. A tervet már az elvi építési engedélyeztetés idején megtámadta a szomszédságban működő paprikafeldolgozó, mondván, élelmiszer-ipari üzem közelében nem szerencsés veszélyeshulladék-égető berendezést létesíteni. A SZOTE és a vállalat között jogvitára került sor az ügyben, ám a Paprika Rt. előző vezetése később elállt a pertől. A tervet szerint a kazán már idén márciusban üzembe állt volna, de a svájci tendereztetés elhúzódnása miatt a

● Zöld utat kapott a SZOTE égetőműve

Győzött a belterületi változat

szerződésükre csak június 23-án került sor. Csütörtökön a közgyűlés jóváhagyta a klinikai tömb általános rendezési tervét, így nincs akadálya az építési engedélyeztetés elindításának. A belterületi telepítés és az égető orvosegyetem általi üzemeltetése körüli kételemek azonban továbbra is a felszínen vannak.

A Paprika tiltakozik

Böröcz Sándor, a Szegedi Paprika Rt.-hez kinevezett felszámolóbiztos elmondta, az üzem létét és jövőjét kérdőjelezi meg a szomszédjukba telepített veszélyes hulladék-égető. A vállalat számos fórumon tiltakozott a belterületi telepítés ellen, úgy tűnik, hiába. Az építési engedélyeztetés elindulása után ismét fellépnek a szegedi paprika jó hírű veszélyeztető beruházás ellen.

A SZOTE illetékei, dr. Dombi György és dr. László Sándor szerint nincs ok az aggodalomra, hiszen az égetővel kapcsolatban környezeti hatástanulmány készült, a svájci rendszer pedig garanciát jelent a zavartalan üzemelésre.

– A hulladék kezelése a gyűjtéstől a szállításon át az ártalmatlanításig teljesen zárt rendszerben történik, részletesen kidolgozott logisztika szerint, pontos dokumentáció mellett. Így környezetkárosító hatása gyakorlatilag nincs. Az égetőberendezéshez füstgáztisztító csatlakozik, amely kizárja a légszennyezés lehetőségét. A berendezés zajszintje is alatta marad a megengedett határértéknek – mondja Dombi György professzor.

A kazán üzemeltetésére közhasznú társaság alakul, mely az orvosegyetem számítási szerinti a dorogi veszélyeshulladék-égető árának felelőrt tudják vállalni a környék egészségügyi intézményei számára a hulladék ártalmatlanítását. Ez – mondják – úgy lehetséges, hogy nem kell „kitermelniük” a beruházást, a bevételnek csak a működtetés költségeit kell fedeznie. Az égetőmű éves üzemelési és fenntartási költségét 20 millió forintba tervezik. Költségcsökkentő tényező, hogy a kazán hője az intézmény fűtési rendszerében felhasználható.

Hamarosan helyben égetik majd a kórházi hulladékot. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Ez az 5-7 millió forintos megtakarítás fontos érveként szerepelt a berendezés SZOTE-ra történő telepítése mellett. Az intézmény a környezetvédelmi hatóság engedélye szerint Szegedről és harminc kilométeres körzetéből szállíthatja és égetheti a kórházi veszélyes hulladékot.

A SZOTE szerint olcsó, biztonságos

● **Miért csak egy műszakban, vagyis nyolc órán át üzemel majd a kazán?**

– Folyamatos üzemelést kizáró technikáról van szó, az éjszakai égetés pedig azért nem lehetséges, mert erre az időszakokra szigorúbb zaj-előírások vonatkoznak. A több ezer beteg és környékbeli lakó nyugalma nem akarjuk zavarni. Az egy műszakos üzemelés biztosítja azt a kapacitást, amire szükség van: számításaink szerint a SZOTE-n 300, a többi intézményben 250 tonna, égetésre szánt hulladék keletkezik évente.

● **Mi történik az égetés után hátramaradó, ártalmatlan anyagokkal?**

– A füstgáztisztítón összegyűlő veszélyes anyag csak az aszódó veszélyeshulladék-tárolóban lehet elhelyezni. A salakról, amely az elégetett hulladék 5-10 százaléka, meg kell állapítani, melyik veszélyességi kategóriába tartozik. A külföldi tapasztalatok azt mutatják, egy

év alatt elérhető, hogy ne tartalmazzon veszélyes anyagot. Ekkor bármelyik kommunális lerakón elhelyezhető. A salak veszélyesanyag-tartalmak a szelektív gyűjtés korrektségétől függ. Ha például véletlenül egy-egy lázmérő is belekerül a „csomagba”, megváltozik a salak összetétele.

● **Mennyire veszélyes az égetésre szánt hulladék szállítása?**

– Tekintettel arra, hogy szinte kizárólag szilárd anyagokról van szó, korrekt kezelés esetén egyáltalán nincs kockázata a szállításnak.

A belterületi telepítés támogatónak – így a környezetvédelmi hatóságnak – viszont éppen az az egyik legfontosabb érve, hogy ez esetben kell a legkevesebb hulladékot lakott területen szállítani. Az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség határozata szerint településszerkezeti és üzemeltetési szempontból a SZOTE-n való telepítés a legmegfelelőbb. Érveik között a hőhasznosítás lehetősége és a közművek megléte mellett az is szerepel, hogy az orvosegyetemre való telepítés esetében nincs szükség új, más célra hasznosítható területek igénybevétele.

A szakhatóság támogatja

● **Környezetvédelmi szempontból valóban a**

belterületi telepítés a legideálisabb? – kérdeztük Kónya Károly műszaki igazgatóhelyettes.

– A felügyelőség határozata hosszú mérlegelés után született. Minden lehetséges szempontot figyelembe véve állapítottuk meg, hogy a SZOTE területe ideális hely az égető telepítésére. Figyelembe kell venni, hogy itt csak kórházi hulladékról van szó, nem általában veszélyes hulladékról. A környezetvédelmi hatástanulmány alapján biztosra vehető, hogy az égetőmű működése nem gyakorol káros hatást a környezetre, szennyezés csak üzemzavar esetén fordulhat elő. Ezt viszont a kidolgozott műszaki védelem megakadályozza. Nyugat-Európában mindenütt a kórházak területén működnek az egészségügyi hulladékégetők.

A felügyelőség álláspontját ismertette Kónya Károly hozzátette: a hatóságnak lehetősége van arra, hogy később, a működés során is ellenőrizze a környezetvédelem szempontjából fontos paramétereket, a szennyezőanyag-kibocsátást. A Paprika Rt. tiltakozásával kapcsolatban elmondta, környezetvédelmi jogszabály nem tiltja veszélyeshulladék-égető telepítését élelmiszer-ipari üzem közelében. Az ügyben tartott lakossági fórumon a környékbeli polgárok sem elnéztek a kazán üzembe helyezésért.

Szakmai ellenérvék

A belterületi telepítéssel és az égető tervezett módon történő üzemeltetésével kapcsolatban határozott aggályainak adott hangot Szabó Ferenc, a Szegedi Környezetgazdálkodási Kht. igazgatója. Az előkészítő munkában korábban részt vevő és Európában jó néhány hasonló égetőművet látott szakember a közgyűlés előtt levélben ismertette kételyeit a polgármesterrel. Eszerint a szakmai szempontok mindenképpen a veszélyeshulladék-égető berendezések lakott területen kívüli telepítését támasztják alá, tekintettel az üzemzavar esetén azonnal előálló veszélyhelyzetre. Arról nem beszélve, hogy hosszú távon a határérték alatti, ám folyamatos szennyezés is káros. Az igazgató felhívta a figyelmet arra, hogy a berendezés várhatóan több évtizeden keresztül fog működni, az égetőmű előregedésével pedig növekszik a környezetvédelmi és biztonságtechnikai kockázat, az üzemzavar és meghibásodás veszélye. Nem tartja elfogadhatónak, hogy a hőhasznosításból származó legfeljebb 10 százalékos költségmegtakarítás érdekében vállalják a telepítés közegészségügyi és környezetvédelmi kockázatát. Szabó Ferenc nem tartja meggyőzőnek a környezetvédelmi felügyelőség határozatát a belterületi telepítésről, mivel a helyi jelölési eljárás során a szakmai szempontoknak eleget tevő külső téségeket éppen a hatóság javasolta az égetőmű telepítésére. Aggályosnak tartja, hogy a képviselők elé került közgyűlési előterjesztés egyoldalúan a belterületi telepítés előnyeit hangsúlyozta.

Szeged város közgyűlésének nincsenek kétségei a veszélyeshulladék-égető SZOTE-ra való telepítésével kapcsolatban. A legutóbbi közgyűlés 29 „igen” – 1 „nem” szavazattal elfogadta a klinikai tömb általános rendezését, benne a svájci égetőmű tervét. Aggályokat csak Rákos Tibor képviselő hangoztatott, mondván, inkább lobbyharc, mint szakmai mérlegelés eredménye az előterjesztés.

● **Miért javasolta a közgyűlésnek, hogy a klinikai rendezési terv kapcsán ne szavazzanak a hulladék-égetőről?**

– Az önkormányzat számára ez nem egyszerűen csak rutin rendezési termódosítás, hiszen az égető telepítését követően a városi egészségügyi intézmények veszélyes hulladékaikat ott majd elégetni. Fontos kérdés, hogy mennyibe fog ez kerülni. Erről számításokat nem láttunk, és a rendezési terv módosítása és az építési engedélyeztetés során erre már nem is fog sor kerülni.

A képviselő nem lát garanciát

● **Ezek szerint nem elsősorban környezetvédelmi szempontból tartja aggályosnak a döntést?**

– Furcsállottam, hogy az előterjesztés környezetvédelmi szempontból a belterületi telepítést tüntette fel a legideálisabb megoldásnak. Hiszen egy kívülálló számára is nyilvánvaló, hogy lakott területen kívüli telepítés esetén az esetleges veszélyeztető hatások lényegesen kisebbek. De a pénzügyi szempontok ugyanilyen fontosak. Az önkormányzatot az égetőmű üzemeltetői kész helyzet elé állítják majd, amikor a városi intézményeknek benyújtják a számlát. Elvileg az sem zárható ki, hogy az égető üzemeltetési költségeinek nagyobb részét a városi költségvetéssel próbálják majd kifizettetni. A fajlagos üzemeltetési költséget a kapacitások nagyobbat kihasználásával lehetett volna csökkenteni – ezt a lehetőséget viszont a belterületi telepítés korlátozza. Kérdéses az is, közegészségügyi szempontból ideális-e idegen intézmények veszélyes hulladékát beszállítani egy egészségügyi intézmény területére.

● **Milyen megoldást tart elképzelhetőnek most, hogy a döntés már megszületett?**

– Még az építési engedély kiadása előtt megállapodást kell kötni az orvosegyetemmel, amelyben tisztázni kell az üzemeltetés feltételeit és az önkormányzatot terhelő várható költségeket. A város számára garanciát jelentene, ha az üzemeltető közhasznú társaság legalább 50 százalékos önkormányzati tulajdonban működne.

Keczer Gabriella

Halász Józsefnek meggyőződése, hogy az információ és az adat két különböző dolog, és erre a felismerésre alapozta Európai Gazdasági Információ Rendszerét, amelyet H-Columba néven készített el. A rendszernek két alapvető ismérve van. Egyrészt esélyegyenlőséget biztosít az üzleti életben minden gazdasági egységnek, legyen az multinacionális cég, közepes nagyságrendű szervezet, kisvállalkozó, vagy magángazdálkodó. Másrészt a nemzetgazdaság irányításához megbízható adatokat szolgáltat és a feketegazdaság elleni harc indirekt eszközeként működik.

A H-Columba rendszere egy meglehetősen összetett egység. Filozófiája szerint emberközpontú, üzleti alapon álló szolgáltatáskomplexum. A H-Columba azt vállalja, hogy a társadalmi és gaz-

● Egy rendszer vesszőfutása

Halász úr ötszázaléknyi Tocsikja

dasági életben részt vevő természetes és jogi személyek, vagyis az adatszolgáltatók adatait felveszik és megőrzik, s ezeket az adatszolgáltatásban részt nem vevő lakosság számára „kijárlják”. Ezen információszolgáltatás jelentősen megkönnyíti egyszerűen megalkotandó a rendszer megalkotóját, hogy több mint árubörzét alakítsanak ki, s ezt egy számítógépes adatnaprakész információkkal működtesse is. Így a termelő, a kereskedő és a felhasználó azonnali értesülésekhez juthat a kereslet és a kínálat adatairól. A terv része egy klubházat kialakítás, melynek keretén belül tárgyalási helyszíneket biztosítanak, találkozókat és bemutatókat szerve-

nének. Sőt: az elképzelésekben szerepel egy szociálpolitikai, kulturális és oktatási célú alapítványhálózat létrehozása azon városok javára, ahol H-Columba Régióközpont, vagy kirendeltség működik.

Egy-egy ilyen központ három megyét fogna át, s ezek, valamint a rendszerközpont beindításához 45 millió forint szükséges. Még a rendszerváltás előtt elkészült a rendszer működési szabályzata, az érdekeltségi rendszer, és az adatbázist kezelő software is. Az akkori idők azonban nem kedveztek a H-Columbának, hiszen a tervgazdálkodással nem „kompatibilis”, hanem csak a szabad verseny talaján tud működni.

1990 után Halász úr természetesen nem titkolta el a fentebb vázolt rendszert, amelyet legfelsőbb szintű kormánykö-

rök bizalmába is ajánlott. Ezen azonban eddig csak kudarcokat ért el: valamennyi tárgyaló fél támogatásáról, és egyetértéséről biztosította, majd rendre visszavonták az ígérvényeket. Az elmúlt kormányzat három tárcájával tárgyalt, amelyek vezető képviselői – bár elismerték a rendszer működőképességét és hatékonyságát –, előbb-utóbb mégis visszavonultó fújtak. A bátorító szavak hatására Halász József hozzáfűzte, hogy a rendszer első lépéseinek megvalósításához, s 3,2 millió forintot ölt a vállalkozásba – saját erőből. Ezt az összeget elbukta, bár egy jelenlegi országgyűlési képviselő kezességét vállalt a tartozásért, de ez az ígéret is bevéltalan maradt.

Az 1994-es kormányváltás, mely Halász József rendszerét

is megváltani látszott. Újabb, felső szintű biztatások érkeztek, sőt elkészült egy közvélemény-kutatás is, melynek eredménye szerint a programban való részvételre a megkérdezett ötezer vállalkozás 82 százaléka igennel válaszolt. Halász József bizalmának 4,5 millió forint volt az ára. Ezen kívül ráment házassága is, va gyontalan és hajéktalan lett, jelenleg egy Szeged környéki tanyán él, barátja jóvoltából.

1996-ban és 1997-ben – eddig – öt rendszerlopást észlelt Halász József, közöttük két esetben olyan alapítványok részéről, melyekkel korábban tárgyalt, s amelyek elzártkóztak az együttműködéstől. A közelmúlt története, hogy egy helyettes államtitkárral hosszasan tárgyalhatott a rendszer bevezetéséről Halász József. Ezen a magas rangú

állami tisztviselő kijelentette, hogy a projekt felmérhetetlen gazdasági jelentőségű, ezért nem fér bele pályázati szisztémába, így megpróbálják az induláshoz szükséges 45 millió forintot (Halász úr szerint: „Ötszázaléknyi Tocsikra van szükségem.”) más módon biztosítani. Közben egy kormánytag a le nem védett projektet (a készítőnek nincs pénze a jogvédelem költségeinek fedezésére) a Duna TV-ben saját maga és munkatársai teremték ki, mint a Halász úr kálváriájában olvashatjuk, alaposan ráfizetett arra, hogy megbízott az ígéretekben. Hitelezőinek viszont nem tud mást mondani, mint hogy végig jóhiszeműen járt el.

A rendszer megalkotója tudja azt is, hogy a H-Columba érdekeket sért. Elsősorban

azon szervezeteket, amelyeket rész- vagy teljes gazdaság-szervezési feladatok ellátására hoztak létre, hiszen ezek a cégek kötelező tagsági formában dolgoznak, Halász József pedig önkéntes gazdaság-szervezést akar megvalósítani. Mivel a magyar gazdasági információrengeteg egyelőre átláthatatlan, a projekt ezen viszonyok tisztázásával kizárólag a piacra a feketegazdaság szereplőit, a zsebrökreket és a bizonyos piaci szegmenst kisajátító érdekköröket.

Hogy összességében mire képes a H-Columba, mely sehogyan sem „tud” megvalósulni? Erről Halász József a következő kijelentést tette:

– A rendszer alapján létrehozott vállalkozás a beindítást követő ötödik évben több, mint 1,1 milliárd forint adózás előtti eredményt képes termelni, ami alapot teremt ehhez, hogy a rendszer teljes Európát átfogó hálózattá lehessen fejleszteni.

Arató László